

Työ hakijaansa kiittää

Hanna Partanen

Työnhaku voi olla kinkkistä puuhaa, ainakin jos etsii uransa ensimmäisiä työpaikkoja eivätkä hakemiseen liittyvät käytännön asiat ole aivan hallussa. Turun Akateemiset Rekrytointipalvelut on tullut opiskelijoita vastaan tarjoamalla vuosittain työhaun tietoisukuja, joissa käsitellään työnhakuprosessia vaihe vaiheelta. Niissä käydään läpi muun muassa hakuasiakirjojen laatimista, työhaastatteluun valmistautumista ja omien vahvuuksien kartoittamista.

Rekrytointipalveluiden psykologina toimiva työvoimatoimiston Hanna Heiska luennoi tammikuun 31. päivä osaamisen kartoituksesta ja soveltuvuusarvioinneista. Erkki Härkönen, rekryn johtava suunnittelija puolestaan käsitteli hakuasiakirjojen laadintaa ja haastattelutilanteita seuraavana päivänä. Molemmissa tilaisuuksissa pyrittiin selvittämään opiskelijan tai vastavalmistuneen työnhakuprosessia askel askeleelta alkaen itsetutkiskelusta työpaikan saamiseen. Tietoiskuissa myös riisuttiin työnhakuun liittyviä ennakoasenteita ja -pelkoja tuomalla esiin asioita, joita matkan varrella on odotettavissa.

Valmistautuminen

Työnhakuun olisi syytä valmistautua huolella, sillä työnhakustrategioista sattumanvarainen on kaikkein huonoin – siinä tulee tuhlanneeksi niin itsensä kuin työnantajankin energiaa. Jos työtä hakee sieltä sun täältä ja ”kunhan nyt jotain” vaarana on ajautuminen (ja jämähtäminen) työhön jossa ei kerta kaikkiaan viihdy eikä halua olla. Valmistautuminen alkaa yksinkertaisuudessaan miettimällä, mitä oikeastaan haluaa ja millaisessa työssä haluaisi nähdä itsensä. Asettamalla itselleen päämäärän ja laatimalla jonkinlaisen pidemmän aikavälin suunnitelman, työnhakuun tulee jonkinlainen mieli ja tarkoitus – täältä olen tullut ja tänne menossa. Vaikka suunnitelma ei toteutuisikaan, ei sen olemassaolosta ole ainakaan haittaa. Tärkeintä on oppia luottamaan itseensä ja tiedostaa, että suunnitelmia on aina lupa muuttaa jos niikseen tulee.

Itsetuntemusta on hyvä kartuttaa ennen työnhakuun ryhtymistä. Mitkä ovat juuri minun vahvuuteni ja missä juuri minä olen hyvä? Millainen olen luonteeltani? Olenko sosiaalinen, tarkka tai spontaani? Itsetuntemuksen lisäämistä voi harjoitella miettimällä tilanteita, joissa on kokenut onnistuneensa ja mitkä omat ominaisuudet vaikuttivat onnistumisen kokemukseen. Silloin itsestään oppii näkemään ominaisuuksia, jotka perustuvat todellisuuteen eivätkä vain johonkin oletukseen omasta itsestä. Jos siis työnantaja kysyykin, miksi ajattelet olevasi huolellinen ja helposti sopeutuva, sinulla on kertoa esimerkki oikeasta elämästä. Lisäksi perustelet myös itsellesi, että olet oikeasti jonkinlainen etkä vain sano niin, koska työhakemuksessa ”kuuluu” kertoa tiettyjä kliseitä. Jos itse uskoo itseensä, niin silloin muutkin uskovat huomattavasti helpommin – sama toimii tietysti myös toisinpäin.

Työpaikkaa hakemassa – eli kuinka sitten edetään

Avoimet työpaikat voidaan jakaa karkeasti kahteen ryhmään – niihin joista ilmoitetaan ja niihin joista ei ilmoiteta. Kun haetaan ilmoitettua paikkaa, itse ilmoitus kannattaa lukea

huolella ja noudattaa tarkasti siinä annettuja ohjeita. Jos liitteeksi pyydetään esimerkiksi vain CV, ei liitteisiin pidä ujuttaa esim. koulutodistuksia. Työpaikkaa voi hakea myös ns. avoimella hakemuksella silloin kun ei vastata mihinkään ilmoitukseen. Avoimia hakemuksia kannattaa lähettää, sillä suurin osa avoimista työpaikoista ei koskaan näy esimerkiksi lehtien ilmoitusosastoilla. Oma aktiivisuus on erittäin tärkeää varsinkin humanistisilla aloilla, joilla ei liiemmin työpaikkoja tyrkytetä. Varsinainen hakemus koostuu kahdesta osasta – hakukirjeestä (motivation letter) ja ansioluettelosta (CV). Hakukirjeessä tulee ilmetä kuka hakee, mitä hakee ja miksi, sekä hakijan osaaminen ja motivaatio. Kirje ei saa olla liian pitkä, vaan sen tulisi mahtua yhdelle A4:lle. Tätä mallia kannattaa noudattaa niin avoimessa kuin muissakin hakemuksissa. Muodoltaan hakukirje voi olla hieman kerronnallisempi kuin CV, jossa luettelomaisuus on parempi ratkaisu. Molempien tulee olla luonnollisesti siistejä, persoonallisia ja virheettömiä.

CV:n ja hakukirjeen kirjoittamiseen löytyy malleja useiltakin verkkosivuilta, ja niitä kannattaa hyödyntää. Annettuja malleja ei kuitenkaan tarvitse noudattaa orjallisesti, vaan maalaisjärkeä on lupa käyttää – varsinkin jos haluaa jäädä työnantajan mieleen. Ylilyöntejä on kuitenkin syytä välttää. Sekä hakukirjeessä että CV:ssä tulisi noudattaa yhtenäistä tyyliä, ja välttää jaaritteluja sekä esimerkiksi koulutuksensa ylenpalttista kuvailua. Työnantajaa kun kiinnostaa koulutusta enemmän työkokemus ja se, mitä hakija todellisuudessa osaa – se mistä hänellä on jo näyttöä. Ongelmalliseksi tilanne muuttuu tietysti sitten, jos työkokemus on vähäistä tai jopa olematonta. Silloin kannattanee korostaa vaikkapa vapaaehtoisto- tai järjestökokemusta. Työharjoittelujaksoja ei pidä myöskään unohtaa. Luonnekuvauksissa on syytä pysytellä asiallisella linjalla ja miettiä, mitkä luonteenpiirteet ovat sellaisia, jotka edistäisivät tehtävän menestyksellistä hoitamista. Sama pätee harrastuksiin – esimerkiksi sitä, että viettää ajastaan yhden kolmasosan kaupallisilla internetsivuilla lienee turha mainita. Toisaalta taas merkityksettömän tuntuista asioista saattaa joskus olla työnhaussa arvaamatonta hyötyä. Esimerkiksi opintojen ohessa tehdyt siivous- tai hampurilaisenkääntötyöt kertovat työnantajalle, että et pelkää raskastakaan työtä.

Haastatteluja on turha pelätä

Hakemuksen tarkoituksena on päästä työhaastatteluun. Siksi siinä on hyvä mainita, miten hakemuksen lukemisen jälkeen edetään, eli ottaako työnantaja vai -hakija yhteyttä ja milloin. Avoimessa hakemuksessa yhteydenotto-optio kannattaa pitää itsellä, sillä aktiivisena osapuolena pysyy yleensä se, joka aloittaa hakuprosessin. Jos käy niin hyvin, että hakemus johtaa haastattelukutsuun, on hyvä aloittaa tiedon hankinnalla. Kysele, millainen haastattelu tulee olemaan, kuka haastattelee ja kuinka kauan se kestää. Näin helpotat valmistautumista ja vähennät jännittämistä kun tiedät suurin piirtein, mitä on tiedossa. Kuitenkin, on hyvä varautua mihin tahansa. Ennen haastattelua kannattaa miettiä, mitä itsestään haluaa tuoda esiin ja mitä haluaisi kysyä. Asiaan kuuluu tietenkin, että haastatteluun saavutaan ajoissa, siihen pukeudutaan siististi (mutta luonnollisesti) ja annetaan hyvä ensivaikutelma. Hyvän ensivaikutelman antamiseen ei tarvita mitään erityisiä toimenpiteitä – hymy, katsekontakti ja avoin kehonkieli riittää hyvin. Haastattelussa pääasia on olla oma luonnollinen itsensä ja vastata kysymyksiin rehellisesti. Jännittämiseen on turha kiinnittää liikaa huomiota, päinvastoin se kertoo haastattelijalle, että tilanne on sinulle tärkeä. Muista myös olla itse aktiivinen ja kysellä hakemastasi tehtävästä – ei palkasta.. Hakija saattaa myös joutua soveltuvuusarviointiin, mutta ne eivät ainakaan vielä ole lyöneet itseään läpi museoalalla. Haastattelun jälkeen on hyvä selvittää, mitä seuraavaksi tapahtuu, kuka ilmoittaa kenelle ja niin edelleen.

Työnhakuun kannattaa paneutua kunnolla ja käyttää siihen runsaasti aikaa, sillä mitä valmistautuneempi olet, sitä paremmat mahdollisuudet sinulla on. Jos työpaikka ei irtoa ensimmäisellä eikä kahdeksannellakaan kerralla, ei pidä masentua, sillä valinnan ulkopuolelle jäämisessä ei ole mitään henkilökohtaista. Työnantaja kuitenkin hakee ihmistä, jonka hän uskoo suoriutuvan parhaiten tehtävästään – ei uutta parasta kaveria. Pessimismiin vajoaminen on vaarallista, sillä silloin ei viitsi edes hakea ”kun ei ne minua kuitenkaan palkkaa”. Vaikka pessimismi on toisinaan väistämätöntä, hakematta jättäminen ei ainakaan auta työpaikan saamisessa. Työnhaun peruseriaatteina voisi pitää ajatuksia, ”aina kannattaa hakea” ja ”oma aktiivisuus on tärkeintä”. Ja onneksi, työnhaussakin voi harjaantua sillä se on opittava taito siinä missä mikä tahansa.

Tästä voi sitten vaikka aloittaa eli linkkejä kotimaisille työpaikkasivustoille:

<http://rekryointi.utu.fi/>

<http://www.abo.fi/arbetsforum>

<http://www.mol.fi>

<http://www.aarresaari.net>

<http://www.rekry.com>

<http://www.oikotie.fi>

<http://www.stepstone.fi>

Hyvä kanava työnhakuun ovat myös postituslistat, joista museoalalle aikovalle tärkeimpiä ovat Akavan postituslistat <http://www.akava.fi> ja Museoliiton postituslista Museoposti: <http://lists.pro-equal.com/mailman/listinfo/museoposti>. Akavan sivuilta löytyy myös tärkeää työhön liittyvää tietoa.

Työnvälityspalveluihin voi myös usein jättää oman CV:n tietopankkiin, näin esimerkiksi työministeriön sivuilla: <http://www.mol.fi>.

Mielessä on hyvä tietysti pitää myös lehtien avoimet työpaikat -osastot.